

גבולות היחידה: כי תשא פרק ל פס' יא-לח

נושאי היחידה: 1. מחצית השקל

2. הכיור

3. שמן המשחה והקטורת (מומלץ לפרוס על שני שיעורים)

כתבה: אפרת דהן

הסבר כללי: העניין המרכזי ביחידה הוא מצוות מחצית השקל.

המצווה להביא מחצית השקל בעלת מספר מטרות:

1. מניית בני ישראל - "מבן עשרים שנה ומעלה" מכאן נובע המנהג לא לספור יהודים
 2. להביע את הרעיון שכולנו שווים בפני הקב"ה ולכן מביאים סכום שהוא חצי ולא שלם וכך כולם שותפים לבניית המשכן.
- נושאים נוספים ביחידה זו: הציווי לעשיית הכיור שמטרתו היא רחיצת ידים ורגלים של הכהנים לפני הכניסה לעבודה. והציווי על הכנת שמן המשחה וקטורת הסמים.
- חשוב ללמד את הילדים, שיש שמן מיוחד שהיו צריכים להכין ולמרוח בו את כל הכלים. כמו כן הילדים יבינו שבמשכן ובבית המקדש הקטירו קטורת כל יום שרק אנשים מסוימים יכולים להכינה.
- בהכנת הקטורת אסור להחסיר אף אחד מהסממנים או להוסיף בכמויות ומי שעושה אותה לא לבית המקדש דינו מוות.
- הערה למורה - שים לב, הוצע בפניך לחלק את היחידה לשני שיעורים האחד יעסוק במחצית השקל והשני מפסוק יז ואילך בשאר העניינים. במהלך המוצע כאן ניתנו רעיונות לכל הנושאים.

פתיחה:

לבקש מילד לספור את כל הילדים בטור האחד או בכיתה כולה לבדוק כיצד הוא סופר ולעצור באמצע. אם ספר במילים הושיעה וכו' לומר: מצוין היום נלמד מדוע סופרים כך. אם ספר במספרים לעצור ולשאול איזה אפשרויות שונות קימות כדי לספור? ואז להמשיך לפסוקים...התשובה תתגלה בשיעור.

לשאל את הכיתה - למי יש רעיון, אם היתי רוצה לדעת כמה אתם אך בלי לספור אתכם? לקבל רעיונות ואז לומר, בואו נראה כיצד עשו זאת במדבר?

לדון בשאלה - למה צריך לספור את העם? - לדעת כמה אנשים יש, כמה כוח יש בצבא כמה נולדו ומתו על כמה צריך להגן ועוד.

א. עיון בפסוקים א- יז: מחצית השקל (אפשרות לעשות זאת גם כפתיחה)

להלן מספר רעיונות לעיון

1. קריאה דמומה של הפסוקים והילדים צריכים לומר מה הנושא של הפסוקים? מיומנות: מציאת רעיון מרכזי- למורה שים לב שאולי חלק מהילדים יגידו תרומה וחלקם יגידו מחצית השקל מפני ששתי המילים הללו מופיעות שלוש פעמים. ניתן לחבר בין הרעיון שזו תרומה לבנית המשכן והנושא הוא מחצית השקל.
2. קריאה בקול של הפסוקים ותוך כדי קריאה, הם צריכים למצוא כמה פעמים מופיע הביטוי מחצית השקל.
3. לחלק את הכיתה לשניים: חצי בודקים כמה פעמיים מופיעה המילה מחצית השקל והחצי השני בודק כמה פעמים מופיעה המילה תרומה.

תוך כדי קריאה על ידי התלמידים כתיבת מילים שאינן ברורות על הלוח עם הפירוש שלהם. וכתבתן במחברת, או הצגתן במצגת וכתבתן במחברת. או חלוקת דף באורי מילים: (כִּי-תִשָּׂא = (לְשֵׂאת= לְהָרִים) לְבַרֵּר בְּסִפְרָה, לְפָקֹדֵיהֶם= לְמִסְפָּרָם, כּוֹפֵר נִפְשׁוֹ= כְּפָרָה עַל נִפְשׁוֹ, נִגְגַף = מָפָה, מָוֹת, בְּפָקֹד אוֹתָם = כְּשִׁיפּוֹר אוֹתָם, הַעֹבֵר עַל הַפְּקוּדִים = מִי שֶׁנִּסְפָּר, גָּרָה = מְטַבֵּעַ קִטְנָה. (עֲשִׂים מְטַבְּעוֹת שֶׁל גֵּרָה יֵשׁ בְּשֶׁקֶל)) אחרי הסבר המילים להסביר את הרעיון הכללי- "כאשר תרצה לברר את מספרם של בני ישראל אל לך לספור אותם זה גורם לעין הרע) כל אחד יתן כפרה על נפשו- מחצית השקל. וככה הם לא ימותו. מבן עשרים שנה ומעלה יתנו". לאחר מכן שאלה לכיתה- מה פירוש המילים "העשיר לא ירבה והדל לא ימעט"? מה הבעיה אם אני עשיר שאני אביא הרבה? - להראות שאף אחד לא מושלם שהעשיר לא יחשוב אני יכול להביא מליון והעני לא יגיד אני אביא רק עשרה ש"ח ואז העשירים יחשבו שהמשכן שייך להם והעניים יתביישו לבוא. ה' רוצה שכולם יהיו וירגישו שווים בבנית המשכן וכך כל אחד מביא חצי גם להראות שהוא אינו שלם- תמיד יש מה לשפר).

ב.עיון בפסוקים יז-כא: ציווי על עשית הכיור.

קריאה קולית בכיתה על ידי התלמידים. שאלות פתוחות לתלמידים. על איזה כלי מדובר פה? - כיור. ממה הוא עשוי? - נחושת. על מה הוא עמד? - כן. לאיזה צורך נועד הכלי? -רחיצת ידי ורגלי הכהנים לפני עבודת הקורבנות והכניסה אל הקודש.

ג. עיון בפסוקים כב-לח: שמן המשחה והקטורת.

על פי מתווה הלימודים אין להתעכב על פסוקים אילו ופרטיהם אך יש המון הנאה בלמידתם וניתנת לך הבחירה כיצד ואיך להתעכב עליהם.

בפתיחה לקריאת פסוקי הקטורת אפשר לספר לכיתה שבעבר הכנתי עוגה ובמקום שלוש כפות קמח שמתו 3 כוסות מה אתם חושבים קרה לעוגה? יצאה טוב? המסקנה היא שהכמויות מאוד חשובות!! הפסוקים הבאים ילמדו אותנו על כך. קריאת הפסוקים על ידי המורה תוך כדי הסבר מילים קשות: רוקח- מרכיב סמי רפואה, **לרקוח**- להכין מרקחת לערבב חומרים, להכין בושם קטורת- תערובת בשמים, עשן ריחני, "ושחקת" =לכתוש

אפשר לחלק את הלוח לשניים כב – לג שמן המשחה לד- לח קטורת הסמים ובזמן הקריאה לכתוב בטבלה את החומר והכמות (או רק אחד מהם)¹

המלצה- ראשית לקרוא את פסוקי שמן המשחה ולהסביר שרק משה הכין זאת ואפשר להוסיף מדרשים שונים ראו בהצעות להמחשה.

¹ מורה המעוניין להרחיב לגבי פיטום הקטורת (הכנת הקטורת) כדאי לפתוח עם התלמידים את הסידור וללמוד איתם את הפיטום.

הלוח יראה כך:

פס' כב – לג שמן המשחה	פס' לד- לח קטורת הסמים	
מר דרור(על פי הרמב"ן מור)	נטף	החומרים/ממה עשוי?
קידה	שחלת	
קינמון	חלבנה	
	סמים אחרים	
	לבונה	
למשוח את הכלים, אהרון	בכדי שיהיה קטורת במשכן	לשם מה עשו אותו?
ובניו.		

שים לב! במידה וכל הנושאים מועברים בשיעור אחד המלצה לכתוב בצד הלוח את הנושאים ובכל פעם שמסיימים נושא לעבור הלאה.

הצעות להמחשה:

המחשה למחצית השקל 1. להראות תמונה של מחצית השקל שנמצאה בעבר ולעשות עם הילדים מחמרן דוגמא של מחצית השקל (אפשר להעתיק ואפשר שכל אחד יחשוב על רעיון מקורי). אפשר גם אחרי שעושים צורות מטבעות מחמרן וליצוק לתוכם שוקולד מומס. להקפיד ולקבל מטבעות שוקולד אישיות.

2. להביא מטבעות ולחפש אלמנטים דומים.

3. לקחת מטבעות לשים עליהם דף ועם עפרון לעבור על המטבע (לא חזק מידי, והקווים לכוון אחד) עד שרואים את המסגרת והדוגמא הפנימית.

4. לימוד השיר "הושיעה את עמך" -

<https://www.youtube.com/watch?v=d030oZh9vvE&spfreload=10> הושיעה את

עמך - קטע מהקפות שניות תשע"ו במכון מאיר

5. אפשר לעשות כאן עבודה פנימית. כל ילד מקבל עיגול מחולק לשניים על חצי אחד כתוב

במה אני טוב? על החצי השני מה עלי לשפר?

6. ראו סרטון נחמד בנושא בחלק הרחבה

המחשה לשמן המשחה 1. מדרשי ניסים על שמן המשחה- בגמרא מסופר שהכינו ממנו כמות יחסית קטנה של כמה קילוגרמים והיא הפכה לכמות גדולה מאוד שהספיקה לכל המשכן והכהנים ולשמירה למשיחת מלכי ישראל: שאול, דוד שלמה והלאה. ובגמרא אחרת מסופר לנו, ששלמה הכין מנהרה תת קרקעית ויאשיהו המלך לפני חורבן בית המקדש הראשון גנז שם כל מיני דברים ואחד מהם הוא שמן המשחה ומי שימשח בו לעתיד לבוא זה המשיח.

-להביא מכתש ועלי לכיתה להראות את פירוש הפעולה שחיקה.

2. ניתן כמשימת הכנה להגיד לילדים להביא לכיתה כל מיני בשמים ודברים עם ריח טוב (לימון, דיאודורנט, קינמון...)-אפשר גם שינסו בעצימת עיניים לנחש מה הביאו על פי ריח.

מסרים והפנמה:

א. כולנו שווים בפני הקב"ה כל אחד עושה את המאמץ שלו אך אף אחד אינו מושלם תמיד אפשר להשתפר האחד צריך להיות יותר עניו ואחד צריך להשתדל בלשון נקיה לכל אחד יש על מה לעבוד.

ב. לחזור על עניין הכמויות של הקטורת ובכלל להרחיב כמה היו צריכים להיות מדויקים ואיך הכמות קובעת בכל עניין (כמה שמים בעוגה, כמה מלט שמים בבניין זה יקבע אם הוא יפול או לא וכדומה). כך גם במעשים שלנו "לכל זמן ועת..." - צריך לעשות הכל במידה הנכונה. לדוגמה אם צוחקים בשיעור או אם מישהו בוכה על משהו כל אחד צריך לחשוב מתי להפסיק. כך גם כשאוכלים לא יתכן שנאכל 5 תפוחים/ ממתקים ביום זה יגרום לקלקול קיבה ברגע שאוכלים במידה הגוף שלנו מרגיש טוב.

מבט שלם:

למדנו את הציווי על בניית כלי המשכן. וכעת נלמד היא על דברים שעוזרים לנו ומאפשרים לנו את העבודה בכלי המשכן. מחצית השקל מאפשרת לבנות את המשכן ולתחזקו או לקנות קורבנות. הכיור מאפשר לכהנים לרחוץ את ידיהם ורגליהם ולהכין את עצמם לעבודה וכך גם שמן המשחה שנועד לחניכה וקטורת הסמים שנועדה לעבודה.

סיכום: ראו מבט שלם.

סרטון המסכם בצורה ממש נחמדה- קצת גבוה. <https://www.youtube.com/watch?v=e4NJJaWvnzA> "מחצית השקל – יש לי מושג"

הרחבה והפניות למקורות נוספים:

א. במדבר מחצית השקל שימשה לבניית המשכן מה עשו בזמן בית המקדש? סרטון נחמד להרחבה <https://www.youtube.com/watch?v=EZ5fl6aoaMg> זבולון חוקר המקדש-מחצית השקל.

ב. לספר לילדים מה עשו עם מחצית השקל?- את האדנים. בעתיד בבית המקדש מה יעשו? זה יהיה למימון הקורבנות.

ג. לספר על הכיור של מקדש שלמה "ים".

<http://www.daat.ac.il/encyclopedia/value.asp?id1=3226> סיכום מאתר דעת

על "ים" שלמה.

ד. לספר מספר שמואל ב' פרק כד את המגיפה שהיתה כשדוד ספר את העם.

